

ΑΠ' ΤΑ „ΠΟΛΥΜΕΤΡΑ“

1

Κρύβω μέσα μου για πάντα
μιών εφιάφωτη άσπραπή,
που φωτίζει κάθε σκέψη
που τάχειλι μου θύπη.

Μά για να ψάλω θσα θωροθ
να φέργουνε στα βιάθη της ψυχής μου,
οι νόχτες δέ με φτάνουνε
Κ' οι μέρες είναι λίγες της ζωής μου.

2

Και για μένα οι μηλιές θα γελάσουν ;
Και σε μένα γιοστές θα φανοϋν ;
Τα κοράκια—οι θλιμένοι μου φίλοι—
άηδονάκια γλυκά θα γενοϋν ;

Άκούς το ρυάμι πέρα τάργυρο
που τρέχει από το δρόμο κουρασμένο ;
Μιανής έλλιδας θεϊον εϊδωίλο
θαροθ στο κύλισμά του εικονισμένο.

Μά τότε τότεϊόπλεχο
στο πλάϊ μου λουλούδι θα φυρσοίση ;
Πουά θάναυ κείνη που θάρθθ
στη νόχτα της ψυχής μου φως να στρώση ;

Καστελλάοριζο Μ. Γ. ΠΕΤΡΙΑΡΕ

ΜΙΑ ΚΡΙΤΙΚΗ

Η παρισιάνικη «Revue des études grecques» στο τελευταίο της φύλλο (juillet—Octobre 1904) καταχώρισε κριτικό σημείωμα του Ψυχάρη στα κριτικά σχόλια και διορθώματα του Πάλλη απέναντι στο κείμενο των «κατά Μάρκου και Ματθαίου» Εθαγγέλίων που τύπωσε στο Λίβερπουλ το 1903. (A few Notes on The Gospels According To St. Marc and St Matthew... Based chiefly on Modern Greek. By Alex Pallis.)

Στην κριτική του ο Ψυχάρης γράφει τ ακόλουθα :

«Ο κ. Α. Παλλης, μεταφράζοντας τα τέσσερα Ευαγγέλια, δε φιλοτιμήθηκε μόνο να χτίσει ένα γλωσσικό μνημείο, σάν τον Κορβίνο θέλησε μαζί να επιχειρήσει και φιλόλογου έργο. Οι κριτικές του είκαστες μās τόνε δείχνουνε ένα μυαλό δξότατο, που μπαίνει μέσα στο νόημα με τρόπο που μās ξεφνίξει. Μπορεί να μη παραδέχεται την κάθε υπόθεση που κάνει, μās τίποτε απ' αυτά που υποθέτει δε μās κρατάει αδιάφορους. Η κριτική του μέθοδο όλως διόλου πρωτότυπη και μολαταύτα κπελούστατη. Ζητάει τις πιο πολλές φορές, ναξηγήση με την τωρινή χρήση της γλώσσας, ιδιωτισμούς, σημασίες, και σύνταξες σ' ένα βιβλίο που, σωστά, το θεωρούν ως ένα από τα πρωτάκια της νέας ελληνικής. Έτσι άνωμασ σταλλά. (σ. 6) πολυ εύτυχισμένα ξηγάει το «ουτω λαλεί» με τη φράση «τό είπα έτσι», και μās δίνει νόημα τόσο ταιριαστό όσο και άπάντεχο. Και η ανάγνωση που τόσο έξυπνα έκαμε του περίφημου «Μη δώτε τα άγια τοϊς κυσιν μηδε βάλχτε τοϋς μαργαρίτας υμων εμπροσθεν των χοίρων» (σ. 33) είναι σήμερα ξεκουσμένη. Όμοια κόρπιμες είναι οι γνώμες του στις σελίδες 9,12,14,32,44, και άλλου. Παντού βλέπεις το νου τον καλοσυνεϊδητο που άποζητάει, και που, συχνά, βρίσκει.»

ΨΥΧΑΡΗΣ

Ο ΘΑΝΑΤΟΣ ΤΗΣ ΩΡΑΙΑΣ

Γιατί θολώνεις, γαλάζε ούρανε ; γιατί μακρύνεστε του κάμπου ώραια λουλούδια ; και σεις τής άνοιξης; άηδόνια, γιατί δην πετάτε χρούμενα πειά; Τι έχετε ; τί είν' αυτό που τόσο σας πικραίνει ; ,

Χτές ακόμα ο ούρανος έγελοϋσε, τα λουλούδια μωσχοβολούσxn, και τ' άηδόνια, τα μελωδικά τ' άηδόνια, πετούσαν χρούμενα από το ένα κλαρί στο άλλο και έψελναν το μελωδικό τους τραγουδί. Και ήταν χαρούμενο το τραγουδί τους τότε.

— Άκου, και τώρα τραγουδάν.

— Τραγουδάν ; σάπκ... Όχι, μοισολογούν.

«Ω το λυπητερό το μοιρολόγι!» Έκει θέλω να πάω, εκεί που άκούω τον τόσο θρῆνο, να κλάψω κ' εγω τη ζωή που σβυσε, την άγγελική ψυχῃ, που πέταξε.

Και πῆγα, και είδα. «Ω μένα, φρικτό θέαμα ! Θρηνήστε έσεις άνθρωποι και θρηνήστε, σκυψτε και προσκυνήστε.

Στο ολοκάθαρο κρεββάτι είναι ξεπλωμένο ένα σώμα ! Είναι το σώμα το άγνο της ωραίας. Άψυχο κοίτεται στο στρώμα. Δεν κουνιέται. Η ώραια δην υπάρχει πειά !

Δεν κλαίτε ; δε σας συγκινεί το φοβερό το θέαμα ;

«Ω ! δην έχετε καρδία, δην πονάτε.

Ήρημιά. Κανείς εδώ. Κι όμως πριν έναμιση πώς είδα κόσμο πολύ. Τι να είναι ; Μηπως είναι όνειρο ; «Ω ! να ήταν όνειρο !

Μονάχον μ' άρνήντε να κλάψω τη πολυκαυτη παρθένα ;

Άγκλιαζω σφιχτά το κρυό πτώμα, χαϊδεύω τα μάγουλα, το μέτωπο, τα μαλλιά.

Την κοιτάζω στα μάτια, τα μάτια που άλλοτε μούδεχναν όλη την ειλκρινεια της ψυχῃ της. «Α ! δην έχουν τώρα έκφραση, δην έχουν πειά έκείνη τη γλύκα. Είναι νεκρά κι' αυτά.

Τάστέρια τώρα σβύνουν, και το Φεγγάρι χλωμόχλωμό, τρέχει να κρυπτη πίσω απ' τα βουνά.

Λόγγριν

Η ΚΟΙΝΗ ΓΝΩΜΗ

ΜΙΑ ΣΥΓΚΙΝΗΤΙΚΗ ΙΣΤΟΡΙΑ

Φίλιππε Νουμά,

«Η μάνα μου π' άκουσε την ιστορία σε κάποιο σπίτι, μ' όλο πάχει στενή καρδιά σε τέτεια ζητήματα, μου την ειπε με πολλή της πίκρα. Είχεν έρθει εδώ και κάμποσο από τη Θράκη ένας νέος, παπας, πολύξερος και πραγματικά προυδαγμένος.

Σάν έτυχε να σκοτωθεί ο Μελας στη Μακεδονία, ένοιωθε πως δην έπρεπε πικ να σεργιανάνει στο Σόνταγμα. Μαθαίνει το κατατόπι του Μακεδονικού Συλλόγου και μιá και δύο πάει κι άναμώνει έναν αξιωματικό γνωστό του για να τόνε συστήσει κι έτσι να μπορεί να φύγει για τη σκλαβωμένη χώρα. Ο αξιωματικός τόνε παγαίνει σ' ένα πολιτικό Άθηναίο που είνε από τους πρώτους του Συλλόγου.

Μπροστά στον άθηναίο πολιτικό, ο παπας αρχίζει να βγάξει τα διπλώματά του και τα συστατικά πουχε μαζί του, νομίζοντας πως για μιá τέτεια δουλιá, πρώτα απ' όλα έπρεπε να κερδίσει ο ένας τ' άλλου.

λουκού την εμπιστοσύνη. Μά ο πολιτικός πατριώτης μαθημένος να δίνει και να παίρνει διπλώματα και συστατικά για καμιά ψωροθέση, πρί να καλακούσει το δύσκολο ξένο, του λέει :

—Θά φροντίσουμε για τη δουλιá σας αν και πρέπει να ξέρεις πως ο Μητροπολίτης μας είναι αντίθετος ; και δύσκολο θά γενεί το ρουφρέτι σου !»

«Ο παπας τήχασε !—α Ρουφρέτι ; Τι ρουφρέτι ; Να σκοτωθώ για την πατρίδα μου ζητάω, κύριέ μου, και σεις μ' άγκατεύετε στις δικές σας βρωμερότητες ;»

Το τέλος δε με νοιάζει και τόσο. Μά το έπει—διο, θάρρω, πως δείχνει με τη φωτερῃν αλήθεια του, τί ειδους παληθροπιας και τί ξετσιπωτα γαιδούφρα κυβερνάνε την κάθε τωρινή εκδήλωση του τόπου, από πολιτική ως... την πολιτική, γιατί όλα τὰ διαφεντέβει ή βρωμά.

Όλοι στο σπίτι πονέσαμε. Η αδερφή μου έκλαιγε από συγκίνηση. Η μάνα το ίδιο. Μολατάφρα μεθόβριο στις εκλογές όλοι, και οι γυναίκες, θά θέλουνε ναχουνε ψήφο για να εκλέξουνε τους παληθρόπους μας.

Οι εκλογές ! πάνταθεμά τες !

Άπελάτης

Ο ΣΟΦΟΚΛΕΑΣ—ΣΟΦΟΚΛΗΣ

Φίλιππε «Νουμά»,

Σου στέλω τα πεκακάτω δυό νόστιμα έπεισόδια και σε παρκαλώ να τα πετάξεις σε καμιά γωνια του φύλλου σου, γιατί δείχνουν έλορφνερα την κατάσταση του κλήρου μας και των σχολιών μας, στην όποια μās έρηξε ή ψεφτική γλώσσα που εξακολουθούνε να επιβállουν οι λογιάτατοι στο δύστυχο το Έθνος.

Σ' εια χωριό του νησιού μας γινότανε γάμος, εδώ κ' ένας μήνας. Στην εκκλησιά, την ώρα που ο παπας, ένας αγαθότατος άνθρωπος, λιγάκι άγραμμάκος—και πως παπας είναι σήμερα γραμματισμένος;—θέλε να σταβρώσει το δαχτυλιδι μπροστά στο γαμπρό, άρχινης : «Άραβωνίζεται ο δούλος του Θεου Σοφοκλής την δούλην του Θεου κτλ.» Άφου το ειπε τρεις φορές απότ, πάει και μπρος στη νύφη : «Άραβωνίζεται ή δούλη του Θεου (τάδε) την δούλην του Θεου Σοφοκλή...»

— Σοφοκλέα, Σοφοκλέα ! τον διακόβει φωνάζοντας από το στασίδι του ο δάσκαλος του χωριού που είτανε και ψάλτης.

«Ο παπας ξεφρισμένος γύρισε και τόνε κοίταξε και βλέποντας πως εξακολουθούσε να φωνάζει άναγκάστηκε ο καημένος να το διορθώσει : Σοφοκλέα.

Σε λίγο έρχεται ή ώρα της στέψης. Ο παπας φωνάζει τώρα ξεκουραίνοντας τον κόσμο : «Στέφεται ο δούλος του Θεου Σοφοκλέας...»

— Σοφοκλή, Σοφοκλή ! τον διακόβει πάλι ο δάσκαλος. Ο παπας σαστισμένος τώρα, ξαναγκοιόταξε το δάσκαλο, μās πάλι δίνοντας τόπο στο θυμό του, το διορθωσε : Σοφοκλή. Ύστερα πάει μπρος στη νύφη πάλι : «Στέφεται ή δούλη του Θεου (τάδε) τον δούλον του Θεου Σοφοκλή...»

— Σοφοκλέα, Σοφοκλέα ! του φωνάζει πάλι από μακριά ο δάσκαλος. Τότε πια ο κακόμοιρος παπας δε βόσταξε, κόβει στη μέση το ξεφωνητό του και γυρίζοντας στο δάσκαλο, του λέει καταθυμαμένος :

— Μά, κύριε, δε μπορεί κανείς να σου άρσει έμένα, λέω Σοφοκλή, μου φωνάζεις Σοφοκλέας, λiew Σοφοκλέας, μου φωνάζεις Σοφοκλή. Θά μ' άφήσεις ; να τελήσω το μυστήριο, ή τώρα φεύγω κ'.